

Надруковано: Слободяник Ю. Б. Впровадження професійних стандартів державного аудиту [Текст] / Ю. Б. Слободяник // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : Збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції 18-19 жовтня 2012 р. – Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2012. – С. 329-331.

УДК 657.6

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ

Слободяник Юлія Борисівна

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи

Національного банку України»

Необхідність трансформації системи контролю державних фінансів особливо гостро постала перед Україною після набуття нею незалежності. На перший план вийшли задачі забезпечення стабільного розвитку національної економіки, нерозривно пов'язані з необхідністю цільового і ефективного використання громадських коштів, що акумулюються в бюджеті та позабюджетних фондах. В умовах розбудови демократичної, соціальної, правової держави ефективність управління фінансовими ресурсами є вимірником відповідальності влади перед суспільством. Отже, сучасна дієва система контролю державних фінансів має забезпечувати прозорість і ефективність державного управління.

Ефективність системи контролю державних фінансів тісно пов'язана з належним функціонуванням і повноваженнями вищого органу фінансового контролю в державі, що в міжнародній практиці отримав загальну назву Вищого органу аудиту (Supreme Audit Institution). У 1953 році була створена Міжнародна організація вищих органів аудиту (International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI)), що сьогодні налічує вже 194 країни, серед яких 190 мають повне і 4 – асоційоване членство.

В Україні вищим органом контролю державних фінансів (вищим органом аудиту) є Рахункова палата, що розпочала свою діяльність у 1997 році. Незважаючи на незначний період існування, Рахункова палата України вже визнана світовою спільнотою однією з кращих серед вищих органів аудиту країн Європи. У 1998 році вона стала членом INTOSAI, у 1999 – Європейської організації Вищих органів аудиту (EUROSAI), у 2000 – Ради керуючих Вищих органів фінансового контролю країн – учасниць СНД.

Необхідно зазначити, що реформування вітчизняної системи контролю державних фінансів відбувається зі значними перешкодами, зокрема, в площині законодавчого забезпечення її функціонування. Проте в даній публікації ми б

хотіли зупинитися на не менш важливому аспекті діяльності Рахункової палати як вищого органу аудиту в державі, а саме – на використовуваних нею професійних стандартах. Адже стандартизація у сфері контролю державних фінансів, поряд з навчанням і передачею позитивного досвіду, є доволі ефективною формою впровадження прогресивних технологій.

У сфері державного аудиту стандартизація розпочалася не так давно, що обумовлене процесами світової глобалізації, можливостями широкого обміну досвідом і кращою практикою у зв'язку з розширенням представництва країн світу в INTOSAI. Це дозволило певним чином уніфікувати підходи до проведення державного аудиту, визначити єдині принципи і правила, що сприяє впровадженню найкращих технологій, досягнень світової науки і практики контролю, спрямоване на забезпечення високої якості, економічності, ефективності та транспарентності діяльності вищих органів аудиту.

Намагання INTOSAI стандартизувати діяльність вищих органів аудиту, що в неї входять, виявилися у розробці Міжнародних стандартів вищих органів аудиту (ISSAI) Комітетом з професійних стандартів INTOSAI, офіційно створеним у 2007 році. Перший комплект ISSAI був представлений і схвалений на Конгресі INTOSAI у Південній Африці у 2010 році. ISSAI складаються з усіх документів, схвалених Комітетом з професійних стандартів INTOSAI, які включають в себе рекомендації з правових, організаційних та професійних умов проведення аудиту та будь-яких інших завдань, що можуть бути покладені на вищий орган аудиту. У разі необхідності ISSAI можуть включати в себе приклади або опис передового досвіду.

Чинний Стандарт Рахункової палати «Порядок підготовки і проведення перевірок та оформлення їх результатів» не дозволяє говорити про його відповідність вимогам ISSAI. По-перше, використовувана термінологія не відповідає сучасним поглядам на роль і функції вищого органу аудиту, обмежується використанням понять «ревізія» і «перевірка», не містить визначення загальноживаних в міжнародній практиці понять «фінансового аудиту», «аудиту ефективності», «аудиту на відповідність». По-друге, стандарт не описує порядок надання консультацій державним органам і посадовим особам, розробки заходів щодо вишукування можливостей і нових джерел залучення додаткових надходжень до Державного бюджету України, здійснення експертно-аналітичних, інформаційних та інших видів діяльності, передбачених Законом України «Про Рахункову палату». Тобто значна частина повноважень Рахункової палати залишилася поза увагою розробників Стандарту. По-третє, згадуваний вітчизняний Стандарт не містить тих принципів, деталізації з конкретних питань, що дозволяють говорити про уніфікацію підходів до проведення аудитів і перевірок в самій Рахунковій палаті, а, отже, – про високу якість заходів, що проводяться, та їх відповідність сучасним потребами державного управління.

Таким чином, важливість і необхідність впровадження професійних стандартів в сфері державного аудиту обумовлена потребами сучасного суспільства, орієнтованого на демократичні цінності. Процес лише розпочався, але відбувається достатньо швидкими темпами. Ми переконані в тому, що

позитивні наслідки застосування міжнародних стандартів державного аудиту не примусять себе довго чекати і полягатимуть не лише в підвищенні професійного рівня контрольних заходів Рахункової палати, а й в поліпшенні управління державним сектором, що проявлятиметься у покращенні підзвітності, прозорості, публічності дій уряду, стимулюванні ефективності використання державних коштів, забезпеченні довіри громадськості до висновків державного аудиту.

State Higher Education Institution
"UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING"
OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE

Державний вищий навчальний заклад
"УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ"
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

